

NS ISEGHEM

ABONNEMENTSPRIJS
 6 maanden 6.00 fr.
 3 maanden 3.50 fr.
 1 jaar binnen stad 1.75 fr.
 5.50 fr.
 Men schrijft in bij de
DRUKKER-UITGEVER:
R. Mestdagh-Debosschere
 Emelghem-Dam-Isoghem
 en in alle postkantoren.

verschijnende

elken Zaterdag

GELIJKE PLICHTEN! GELIJKE RECHTEN!!

Aankondigingen 0.15 fr. den regel
Rechterlijke aankondig. 0.50 fr. » »
Aanbevelingen 0.25 fr. » »

Verkoopingen, wijkfeesten, herbergkermis, prijskampen, enz. waarvan plakbrieven, kaarten of programmas bij den drukker van dit blad gedrukt, worden kosteloos tweemaal in het blad overgenomen, alsook de opgegeven uitslagen van prijskampen.

DE VREDE.

Maandag namiddag om 5 ure heeft de duitsche afvaardiging aan het Fransche legerbestuur te Versailles de nota overhandigd, in dewelke de duitschers den vrede zonder voorwaarden, de onderteekening van het Vredetraktaat aanvaarden.

Eindelijk dus, na 5 volle jaren van bloedvergieten, is deze nachtmerrie voorbij.

De ijsselijke ramp uit dewelke we komen te treden, gevolg van geheime diplomatische knoeierijen, heeft aan onze bevolking veel offers gekost aan bloed, ellende, lijden, dooden, enz.

In de toekomst moeten dergelijke rampen onmogelijk gemaakt worden. De grondsteen hiervan is in kleine mate te Versailles gelegd geworden door het stichten van een Volkerenbond, die alle oorlogen zal onmogelijk maken en de vrede zal trachten te bewaren in alle landen en onder alle volkeren.

De oorlog is geëindigd, de vrede is geteekend, de wapens hebben uitgediend, aan 't werk dus tot verdelging van alle verder gevaar, opdat de vredesengel die op de aarde komt neder te dalen er eeuwig hare weldaden verspreiden kan.

't Is vrede voor onze soldaten die vijf jaren lang alle soorten van moeilijkheden en gevaren hebben moeten trotseeren, om eindelijk naar hunne haasteden te terug keeren waar zij sedert Augusti 1914 verwijderd waren.

't Is vrede voor onze burgers die vijf jaren lang geworsteld hebben tegen den ondergang en geleefd hebben in ellende en armoede uit schaamte van in hunne eer gekrenkt te worden.

't Is vrede voor onze werklieden die vijf jaren lang aan hunnen arbeid moesten vaarwel zeggen en geleden hebben onder het juk der duitsche barbaren.

Helaas, de vrede brengt niet mede wat wij verwacht hebben. De toekomst ziet er verre van rooskleurig uit, en den weg die onze burgers en werklieden zullen moeten bewandelen is bezaaid met doornen.... Geen werk voor onze arbeiders.... Geen handel voor onze neringdoeners.... en nogthans is het vrede....

't Was met de allergrootste voldoening dat onze bevolking de onderteekening der vrede vernam en als teeken van vreugde zag men de huizen met de nationale vlag versierd. Wij kennen onze bevolking te wel om niet te weten wat er in het binneste van haar hert omging...

't Was vrede en men hoopte op betere tijden... maar.... hoe jammer.... terwijl onze werklieden en burgers nog denken op de betere tijden, vernemen zij dat den onderstand aan een zeer groot getal huisgezinnen gaat ontnomen worden en dat de huiseigenaars aan hunne huurders de achterstellige huishuur gaan doen betalen alsook den pacht met 50 tot 75 per honderd aan verhoogden....

't Is vrede, maar in zulke voorwaarden zullen de velen den genadeslag....

Artikel van onzen medewerker over de vrede verschijnt toekomende week.

's werelds loon.

President Wilson te Brussel heeft behoord had.

De Fransche bladen het uitgewone clichés van niemand die de verbazend en getuige was dat hij zal zich niet laten.

Deze betreunsende imperialistische maanden de bevolking tegen den grooten vrede hebben ver-

zelfs geen propaganda volking aan te zetten Wilson ontvangen?

den uitgang van sommige Fransche briefjes uit kinderen te weerhouden den te gaan toejuichen?

Voor enkele maanden nog was Wilson de meest geliefde figuur in België als in al de andere Ententelanden, maar omdat hij wilskrachtig en doelbewust gestreden heeft tegen de roofzuchtige neigingen van de imperialistische partijen, hebben deze een persveldtocht vol hatelijkheden gevoerd tegen dezen prachtmensch.

Wij hebben geen reden om de waarheid nu te verbloemen: wij voelen ons niet schuldig en moeten ons niet door leugens redden.

Wij hebben altijd aan de zijde gestaan van President Wilson en waar hij ons op sommige oogenblikken te toegevend voorkwam, hebben we bij onze beoordeeling altijd rekening gehouden met de uitzonderlijk-moeilijke omstandigheden waarin de edele menschenvriend zich bevond.

Wij brengen hem hier nogmaals en onvoorwaardelijk hulde, aan hem en aan het groote volk dat hij vertegenwoordigt en verzekeren hem dat bij dit deel van het Vlaamsche volk dat wij vertegenwoordigen alle harten hem een diepe dankbaarheid toedragen.

Wij weten dat België zijn onafhankelijkheid heroverde dank zij de grootmoedige hulp door hem en door zijn volk aan onze legers verleend.

Wij weten dat we den hongerdood zouden gestorven zijn zonder de levensmiddelen die zijn volk ons toezond, dat'er zonder Amerika geen vroolijke onverzwaakte jeugd zou gestoeid hebben in de straten en op de pleinen van onze steden.

Amerika heeft België voor een totalen ondergang gered.

Maar niet alleen heeft hij ons het leven gered; hij deed meer dan dat.

Zonder hem was de Parijsche vrede een tweede uitgaaf geworden van haar Brest-Litofsche voorganger en hadden we ons laatste stukje geloof verloren in de menscheid.

Wilson heeft ons idealisme gered: hij heeft getoond dat het recht heerschen bleef boven de Macht en kon hij zijn heerlijk programma niet onverminderd doorzetten, hij heeft ons toch moedgegeven om zonder ontmoediging den strijd voort te zetten voor een vernieuwing van het internationale leven. Omdat we zoo diep doordrongen zijn van de groote verdiensten die President Wilson tegenover de menscheid heeft verworven, heeft ons de koele ontvangst van gisteren zoo diep gegriefd.

Geen enkel huis in gansch Brussel had onbevlagd mogen blijven, alle scholen, alle bureelen, alle fabrieken in gansch België hadden moesten gesloten blijven: België moest van het bezoek van zijn grooten weldoener een hoogdag hebben gemaakt.

Maar het hart van België heeft niet rasscher geklopt van dankbaarheid en blijde vreugde.

De persveldtocht van ons "comité de politique nationale" heeft de stemming in België vergiftigd.

Ondank is 's menschen loon.

ONS VADERLAND.

OVER HUISHUUR.

Een werkman zendt ons eenen brief en vraagt dat wij hem zouden willen opnemen in ons blad.

Zeer geern zouden wij dat doen. In ons blad moet men niet altijd dezelfde klok noch hetzelfde muziek hooren.

Maar die werkman schrijft zoo slecht, de fouten tellen wij bij honderden, de zinsneden loopen mank, en verschillende malen herhaalt hij hetzelfde.

Doch daar er waarheid in zijn schrijven steekt, en zijne redeneeringen gegrond zijn, stellen wij zelf deze briefwisseling op hare pooten, en wij drukken ze hier over.

MIJNHEER,

Een moeilijk vraagstuk, waarover eenieder zich thans bekommert, is de huishuur.

De werkmenschen zijn mistreden. De eigenaars van huizen zijn misnoegd en laten luide klachten hooren. De nieuwe wet door Kamer en Senaat gestemd, voldoet niemand.

De werkman, zoodra men het bewijs kan leveren, dat hij in staat is te betalen, kan tot betaling gedwongen worden.

Daarop heb ik iets te zeggen.

Wanneer wij een huis pachten is het voor eenen bepaalden tijd en voor eenen bepaalde som. 't Is wel een geheel huis dat wij huren en niet één deel, en 't is ook wel verstaan dat het voor gansch het huisgezin is van den pachter.

Alzoo, wanneer ik mijn huis personen zoude aanveerden die vreemd zijn aan mijn huisgezin zal de eigenaar aldra mij komen verwittigen dat het huis maar mag bewoond zijn door mij, met mijne vrouw en kinderen. Is er een tweede huisgezin bij mij verblijvende dan moet ik verhuizen of meer betalen.

En wat geschiedde binst den oorlog? Mijn huis zat vol soldaten en in mijn huis was ik geen meester meer, had ik niets te zeggen, ik mocht medewonen en 't was al wat mij te doen bleef. Ik had een geheel huis gepacht, en daar bleef mij beneden één plaatske, één enkel plaatske, waar de soldaten mij toelieten te koken en mijn eten te bereiden, en waar ik braaf en fraai moest zijn. Boven had ik ook één plaatske, een enkel plaatske, waar ik alles wat ik bezat had open gestapeld, en waar ik met vrouw en kinderen slapen mocht.

En dat was het geheele huis dat ik gepacht had! En daarvoor zoude ik volle huishuur moeten betalen! Het akkoord met mijnen patroon gesloten, was dus niet uitgevoerd.

Wat meer is, had ik dat huis moeten verlaten, dan gingen de soldaten onmiddellijk alles betrekken, en het moest dan niemand verwonderen zoo zij deuren en zoldering in stukken kapten om te verbranden. Het verblijven in dat huis van mijn huisgezin was voor den eigenaar van het grootste nut en voordeel.

Welke redens kan men dan inroepen om zoo lastig te zijn ten mijnen opzichte, om mij te dwingen de huur te betalen van dat huis waar ik alleenlijk mocht medewonen, en waarvan ik slechts maar een klein gedeelte mocht gebruiken?

Een volle pachtsom van mij eischen ware zonder twijfel onrechtvaardig.

Moet de eigenaar dan geheel zijne huishuur verliezen?

Zekerlijk neen! Zulks ware regelrecht strijdig met alle wetten van rechtveerdigheid, en als het Staatsbestuur wil, het moet en het kan den eigenaar vergoeden.

De pachter heeft maar gedeeltelijk het huis bewoond dat hij in huur had. Daarbij het weinige dat een eerlijke loon hem opracht was niet voldoende om den pacht te betalen. De levensmiddelen gingen voor al 't ander.

De Staat, volgens mij, moet hier in tusschenkomen, en moet aan de eigenaars de schade vergoeden door den langen duur des oorlogs aangedaan.

Dat is mijn persoonlijk gevoelen, en hoe meer en hoe langer ik er op nadenk hoe meer ik overtuigd ben, dat deze handelwijze de eenigste mogelijk is, recht en rechtveerdig.

Er blijft dus maar een ding over: De gazetten zouden moeten eens zijn over dat punt Gilden en maatschappijen van burgers en werklieden, zouden moeten eensgezind, hand in hand samen werken tot het bereiken van dit doel en onze politieke mannen, volksvertegenwoordigers en Senators zouden ons moeten steunen en helpen.

Zoo kan er vrede bestaan tusschen eigenaars en werklieden, zoo kan men duizenden moeilijkheden, geschillen en processen ontgaan, die zich gansche dagen zullen voordoen.

De H. Sakraments Processie.

Begunstigd door een allerschoonste weder, deed de H. Sakraments Processie op verleden Zondag, haren gewonnen omgang. 't Was vijf jaren geleden dat onze God en Koning in zegetocht voor de laatste maal door onze straten werd gedragen.

Vijf jaren werd aan onzen God en Meester verboden door onze straten te komen, om de hulde en den eerbied van zijn volk te ontvangen.

En nu is het vrede! En ons kristen volk was uit alle hoeken en wijken naar de stad gekomen, om de heerlijke processie te bewonderen, en om knielende en biddende dank en hulde aan zijnen Schepper te brengen.

De processie was waarlijk schoon. Nooit heeft zij met zooveel orde door onze straten getogen. Frisch en lief waren groepen en kostumen, deftig en ingetogen de houding van ons godsdienstig volk.

Jammer nogthans was het dat al de groepen, die vroeger aan de processie deel maakten, daar niet tegenwoordig waren.

De oorlog, die zooveel schade gedaan heeft, heeft ook de processie kostumen niet gespaard. Zoo kwam het dat de schoone groep van Albert en Isabella deze maal ontbrak.

Wat meest te betreuen viel was de afwezigheid der pompiers. De kranige houding dezer mannen, hun krijgsuniform, hunne blinkende en glinsterende wapens, hun geleide rond het H. Sakrament, hunne kommando's en uitoeeningen op den oogenblik waarop men met het Allerheiligsten den zegen gaf, trofen immer diep de herten der geloovigen. Helaas! Kleederen waren versleten, wapens waren verdwenen, door den barbaar gestolen en weggevoerd.

Hopen wij op betere tijden.

Aan onze Vlaamsche Strijders.

't Is Heilig Sacramentsprocessie. — Een heerlijke Junidag. — Naar ouderlijke gewoonte hebben de bewoners waar den God-Mensch moest voorbij gaan hunne huizen bevlagd, en niettegenstaande de schaarsheid der bloemen die ten gevolge de langdurige heete reeds verwelkt zijn, hun best gedaan om de straten zoo schoon mogelijk te bestrooien.

Bijzonder schoon was de H. Kruiskapel en het was daar dicht bij dat ik mij een plaatsje had verschaft om de plechtigheid bij te wonen. Daar zijn ze! Wordt met half gedemde stem geroepen, en ja, weldra ontwaren wij de St' Elois boerengilde die te paard gezeten den stoet voorafgaat.

De zon gaat reeds hoog aan den hemel geklommen en schoot hare milde stralen op de aarde neer, en het was alsof zij wilde den luisterlijken stoet nog verheerlijken.

Stafig en stil gaan de bonte groepen voorbij, elkander op kleinen afstand volgend.

Hoe schoon, hoe indrukwekkend.

Maar wacht, daar naderen de Stadsfanaren, in hun kostuum, dat kostuum dat vier jaren heeft weg gezeten ten einde ze te onttrekken aan de arendsblikken van den vijand alsook hun Vaandel hetwelk zij fier voorop dragen. Hoe schoon. De zon speelt in de plooiën van het purper-roode vaandel en doet de gouden borduursels en versieringen schitteren. Hoe treffend dit vaandel, bovenop staat de klimmende leeuw, en treffender noch, onder aan tusschen de plooiën der vlag in groote gulden letteren, dewelke de zon doet glinsteren en glanzen: «VILLE D'ISEGHEM» wat boven op de vlag staat kan ik niet lezen.

Mijne ziel is getroffen, en ik voel mij in mijne eer van Vlaming gekrenkt, en als eindelijk de priester den zegen geeft met het Allerheiligste dan stijgt een gebed op uit mijne ziel voor Vlaanderen, dat zoo diep is gevallen.

De processie is lang reeds gedaan en nog ben ik onder den invloed van hetgeen mijn gemoed zoo diep schokte.

Ligt onze stad dan niet in het harte van Vlaanderen? Is ons volk niet bijna uitsluitend Vlaamsch, niet bijna de uitsluitende voertaal? En.... is onze gemeenteraad niet Vlaamsch? Ja Vlaamsche Strijders schreeuw maar dat U de keel scheurt "In Vlaanderen Vlaamsch".

FIDELIO.

Verschillige Nieuwsjes

St Pieter en Pol. — Morgen, Zondag, is het St Pieter en Pol, en de steenbakkers en de leden der zwarte bende vieren hunnen feestdag.

— «De steenbakkers, ja, hoor ik onze lezers zeggen, dat laat zich nog al verstaan, St Pieter was immers de steen waarop Christus zijne kerk bouwde.

Maar St Pol! Hoe is die nu de patroon geworden van de leden der zwarte bende?»

— «Wanneer ik u zeg: St Pol, Pol, Polke, begrijpt gij nog niet?»

— «Geenszins»

— «Peist dan eens aan Polken, aan Polken uit de Kommandanteur.»

ISEGHEM BINST DEN OORLOG.

(verboden nadruk) — 14^e vervolg

Vrijdag 5 Februari 1915.

Hangt uitgeplakt.

DRINGEND BEVEL.

Er wordt de bevolking bekend gemaakt dat er onmiddellijk op het Politie-Kommissariaat schriftelijk moet mededeeling gegeven worden:

I. Van de aanduiding der huizen of lokalen waar duivenhokken ingericht zijn.

II. De naam, voornaam, juiste adres van al dezen die duiven in hun bezit hebben.

III. Het juiste getal duiven door iederen bezitter gehouden.

IV. De beschrijving van iedere duif van allen aard in het bijzonder.

Deze inlichtingen moeten ingebracht worden ten allerlangsten tegen Zaterdag 6 Februari, om 5 ure namiddag.

De nalatigen zullen streng gestraft worden en de stad zal verantwoordelijk zijn voor alle onnauwkeurige of bedriegelijke inlichtingen.

Op bevel der deutsche overheid.

De Burgemeester
EUG. CARPENTIER.

Heden ook wordt op de vliegmachien jacht gemaakt. In den voormiddag langs den kant van Rumbeke, gedurende een tiental minuten geschoten.

In den namiddag, rond 3 1/2 ure, zien wij eene machien langs den zuidkant der stad. De kogels ontploffen keer voor keer in hare dichte nabijheid, doch gelukken er niet in haar het minste hinder aan te brengen. Stukken van ontplofte schrapnells vliegen tot Lendeledede aan de Lange Munte, en aan de herbergen « De Ondank » en « De Koekuit ».

Alle slach van voertuigen zakken voort af, en worden in de statie op treinen geladen.

Dicht bij de herberg « Het Prinsenhof » op het rapenstuk toebehoorende aan de kinderen Buyschaert, wordt eene bom uit eene vlieg-machien geworpen, ontploft met een helsch geweld, en maakt in den grond eenen breeden en diepen put.

Zaterdag 6 Februari 1915.

De beweging, in onze straten, was zeer groot binst den verlopen nacht. Gedurig zag men zware artillerie stukken naar de statie trekken. Vele treinen, zwaargeladen met oorlogsmaterieel, kwamen van Rousselare en reden Kortrijkwaarts.

— « Witte Jonckheere zit te Rousselare in 't gevang! »

Dat is het eerste nieuws welke ik verneem toen ik 's morgens vroeg mijne woning buiten stap. En mijne gebuurs zijn in troepkes op de trottoirs samengeloopt, en bespreken met angst en kommer het voorgevallen feit.

— « Zoo een brave man! roept de een « Zoo een geestigaard! » voegt een andere erbij « En die voor de Isegheemnaren zooveel zwijns in de kuipe gesteken heeft! » zeggen ze altemale.

Ik wil weten wat er gebeurd is en 'k ben seffens op weg naar den Abeele. 'k Heb nauwelijks de deur der herberg « De Toekomst », opgedaan of de bazin roept mij lachend toe: « 'k weet wel waar voor gij komt, Hij is los, en gisteren avond om 8 ure, is hij met een stuk in zijn krage naar huis gekomen! »

Ik druk natuurlijk mijne hooge voldoening uit dat de brave in vrijheid is, en vraag om hem te spreken, ten einde uit zijnen eigenen mond te vernemen hoe hij gevangen heeft.

— « Hij is wederom op reize, zegt mij vrouw Dejonckheere, maar wat een mensch toch kan tegenkomen.

Gisteren namiddag, vergezeld van zijnen hond, was Honoré toegevalen in de herberg « het Rood Huis » aan het vliegplein te Rumbeke. Duitschers die daar waren vroegen aan mijnen man zijn paspoort. Doch zij hadden het nog niet half gelezen, en reeds paktten zij hem vast, riepen dat hij in 't bezit was van een ongeldig bewijs, en sloten hem in 't koolkot, van tijd tot tijd kwam een duitscher aan het venster van het koolkot, en om aan Honoré wat moed in 't herte te steken, riepen zij hem toe: « Spion! Doodschieten! Gij moet kapot! »

Daar zat hij reeds van korts na den noen, en wanneer de avond naderde, werd hij in eenen automobiël gesteken en naar de Kommandantur van Rousselare gevoerd.

Intusschen werd ik op de hoogte gehouden van hetgeen was voorgevallen. In aller haast liep ik naar den Heer Jules Declercq, die zeer wel wist dat mijn man in 't bezit was van een goed paspoort, daar het door zijne welwillende tusschenkomst was, dat wij het bekomen hadden. Op verzoek van den Heer Jules Declercq, telefoneerde de Commandant naar Rousselare om uitleg te bekomen.

Zoo kwam het, dat op het oogenblik dat Honoré het stadhuis van Rousselare binnen

stapte, het telefoon gesprek in gang was tusschen Isegheem en Rousselare.

De Kommandant van Rousselare vroeg het paspoort en toen hij het gelezen had schoot hij in eene geweldige gramschap. « Welhoe, riep hij, gij houdt dien burger aan als spion, gij sluit hem op, en hij heeft een paspoort dat volkomen in regel is en dat hem toelaat naar Rumbeke te gaan! »

Van schrik en vrees kropen de soldaten in eenen hoek, en Honoré werd losgelaten! »

In den voormiddag komen twee honderd landstormers uit Rousselare, langs den Vaart naar hier. Zij gaan op den Boulevard de loopgrachten bezien, en keeren dan al zingen terug naar Rousselare.

Zondag 7 Februari 1915.

't Is heden de biddag door Z. H. de Paus voorgeschreven.

Van op den predikstoel doet men de volgende bekendmakingen.

I. Dinsdag aanstaande zullen op het stadhuis gedrukte bulletins uitgedeeld worden, die alle inwoners van stad die soldaten in hunne huizen hebben gekwartierd zullen afhalen, en dan behoorlijk invullen.

Op het eerste briefken zullen zij schrijven of zij vóór den 15 Januari soldaten in hunne huizen hadden. Daarop zullen zij melden hoeveel, hunne naam, hun graad, hun regiment. Ook zullen zij bekend maken of zij eten gegeven hebben en hoeveel keeren daags. Zoo zij geen eten gaven, zij moeten zeggen hoeveel dagen en aan hoeveel personen, zij slaping gaven.

Op het tweede briefken zal men dezelfde inlichtingen geven voor den tijd vervolgen sedert den 15 Januari tot 6 Februari.

II. In de tien eerste dagen na hunnen vervaldd moeten alle pasporten in de kommandantur terug gedragen worden.

Na de mis, wordt het H. Sakrament uitgesteld, wijl droevigvol de treurzang wedergalmt: « Miserere Mei, Deus! », « Heb medelijden, Heere! » dat herhaalt het volk uit het diepste van zijn weened herte.

— « Heb medelijden, Heere! » het bloed van onze zonen, van onze echtgenooten, van onze vaders, van onze broeders, heeft bij beken reeds gestroomd.

— « Heb medelijden, Heere! » zoo menig dappere Belg heeft zijn leven gegeven voor het behoud van onze vrijheid, van onze onafhankelijkheid, van ons duurbaar vaderland.

— « Heb medelijden, Heere! » onze velden zijn verwoest, onze dorpen afgebrand, onze steden plat geschoten, en ons kleine land immer trotsch en fier op zijn rijkdom en weelde, ligt thans in eenen puinhoop vervallen!

— « Heb medelijden, Heere! » De praalgebouwen onzer steden door het kunstvernuft onzer voorouders opgericht, de prachtige tempels u toegewijd, door het geloof onzer vadersen opgerezen zijn ingestort en nedergebrand.

— « Heb medelijden, Heere! » En ons volk staat zonder werk, zonder hulp of steun, zonder broodwinning, en met schrik zien wij armoede, ellende en hongersnood te gemoet.

— « Heb medelijden, Heere! » Laat de moordtuigen uit de handen der soldaten vallen, doe de donderende kanonnen zwijgen, wil uwe straffende arm intrekken en wederom de vrede laten heerschen!

— Heb medelijden, Heere, heb medelijden! Miserere mei, Deus!

Van 11 tot 12 ure, geven de Duitschers een muziek concert op de Grootte markt, zeer weinig personen geven zich de moeite te gaan luisteren.

Maandag 8 Februari 1915.

Dank aan het Spaansch-Amerikaansch hulpmiteit komt ons wederom tarwe meel toe. Iedere bakker ontvangt drie zakken, de cooperatieve krijgt er vijftig.

Verschillige malen had ik reeds vernomen dat landbouwer Rebry, langs den ijzerenweg, dicht de Emelghem brug deutsche lijken op zijn land had ontdekt.

Ik aanzag dat als eene vertelling en hechte daar geen geloof aan.

Toch is die zaak waar. Zijn land bewerkende, zag Rebry drie lijken, die door den ploeg werden boven aarde gebracht. Na verder onderzoek, werden nog meer lijken gevonden.

Van waar kwamen die lijken? Hoe werden zij daar ter aarde besteld?

't Was daar dichtbij dat op vrijdag 6 November eene treinbotsing plaats greep. Vier wagons waren letterlijk verbrijzeld. Daar moesten dooden en gekwetsten zijn. Doch daarover werd niet gesproken, dat bleef een geheim. Zoude dat geheim thans niet opgeklaard zijn?

Tijdens de eerste dagen dat de Duitschers hier waren toegekomen en de stad bezet hadden, werd in de statie de naam « Isegheem » vervangen door dezen van « Isigheim ».

Schilders borstelen dien Duitschen naam uit, en opnieuw staat in onze statie te lezen: « Isegheem ».

Dinsdag 9 Februari 1915.

« Waar mede leven de werkmenschen hier? Waar mede doen zij voort? »

Geen dag gaat voorbij, of ten minsten tienmalen stel ik aan mijn zelve die vraag.

Daar is, 't is waar, onderstand aan de werklozen gegeven, soldatengeld wordt uitbetaald. Maar wat is die hulp in vergelijking van de daghuur die regelmatig binnen kwam.

En toen reeds was het een standvastig klagen en janken, en toen waren er visschers in troebel water die maar alleenlijk leefden om de werkmenschen in opstand te brengen tegen de patroons, en deze laatsten immer onder de hatelijkste kleuren afschilderden.

En nu is alles duur. Brood, boter, zout, vleesch, enz. al het noodzakelijkste tot het leven, alles wat men dagelijks moet gebruiken, is tot nooit gekende prijzen gestegen. En 't is al gelijk wat men zich wil aanschaffen, het moet met gereed geld betaald worden.

'k Wil wel aanveerden dat de werkmenschen hunne pachten niet betalen, maar dat legt mij nog geenszins uit hoe zij voort kunnen leven.

't Is waar, daar wordt van alles uitgevonden, en wij zien hoe vernuftig ons volk is om aan de bete brood te geraken.

De kleinste en geringste burgers, zijn naar vreemde gemeenten en steden getrokken, om op alle soorten van voertuigen, allerhande waren over te brengen. En zoo gelukken zij er in koffij, suiker, kaas, sigaren, sigaretten, chocolade te bestellen, die veel malen, aan eene schoone winst, aan de Duitsche soldaten worden uitverkocht.

Vele werklieden, gaan naar aanpalende gemeenten, zoeken de soldaten op en zoeken eenen winstgevenden stuiver, in het verkoopen van postkaarten, sigaretten, chocolade, appels, appels en peeren.

Anderen zijn gansche dagen op reis. De een trekt alhier de andere langs daar, om brieven te bestellen aan familieleden en kennissen, om tarwe of rogge op te zoeken, om inlichtingen te nemen waar men eene koe of een zwijn voor den beenhouwer kan vinden.

Velen ook gaan naar Dadizele, Beythem, Moorslede, Oost-Nieuwkerke, Hooglede, enz. en voeren daar aardewerken uit. Dat brengt hun 3 fr. daags op.

Het maken van soldaten schoenen was gedurende eene maand nog eene goede zaak, maar die volkomen ophield wanneer de Duitschers onze streken kwamen bezetten.

En nu, wordt er wat werk gegeven.

De chicoreifabriek van Mevrouw Vandekerckhove-Laleman geeft werk aan veel menschen. Eenigen ook vinden bezigheid in hare borstelfabriek. Verschillige borstelfabrieken ook geven tijdelijk werk: de gebroeders Sintobin op het Nieuw Kwartier, de Heeren Alexander en Alberic Sintobin en nog anderen.

Voor de schoenmakers vinden wij de firmas Bral en Vandenberghe, die ook reeds een schoon getal werklieden bezigen. De brouwers kunnen niet zeer genoeg brouwen, nooit werd in onze streken zooveel gedronken. Het werkvolk, in de brouwerijen bezigd, heeft nooit eenen dag moeten stil liggen.

Te lande, was het werk op den akker vroeger geëindigd dan andere jaren. De suikerijdroogders konden zich geene cokes aanschaffen, en bevonden zich in de onmogelijkheid de suikerijen te droogen. De wortels bleven in het land, in afwachting van hetgeen ging gebeuren.

Thans, zijn cokes toegekomen, de asten kunnen branden, en volop is men bezig met suikerijen uit te doen. God dank! het gunstige winterweder heeft de suikerijen niet beschadigd, en de boer, reeds zoo zeer beproefd, ondergaat voor deze vrucht geen hoegenaamd verlies. En de werkman van den buiten trekt nu eene schoone en wel te pas komende daghuur op.

En zoo gaan de tijden voort! En zoo leven de menschen voort!

Woensdag 10 Februari 1915.

Een lange trein rijdt naar Kortrijk met oorlogsgetuig. Wij bemerken onder andere verschillende zware kanonnen en niet min dan dertig automobiëls.

Gerard, ge weet wel, Gerard, in oorlogstijd immers is er maar een Gerard op Isegheem, Gerard vraagt aan onze stad eene schadeloosstelling van 5000 fr. omdat hij, in het begin

van den oorlog, door onze Duitschers aangehouden en gevangen.

Donderdag 11 Februari 1915.

Op zekere uren van den dag, en dat is de straat daar te nauw. Vóór de herberg, op den hoek van het Kerkstraatje gelegen, is de gansche baan versperd. 't Zijn karren, wagens, tilburys, landaus, phaëtons, charabancs, caissons, kanonnen, automobiëls, autobussen, peerden, soldaten, die daar staan en blijven staan, die van geen weggaan weten en steeds in getal aangroeien. Voegt daar nog bij een vijftigtal kleine jongens, die gereed staan om de peerden vast te houden, en niet een minder getal jonge meisjes van 15 tot 18 jaar die aan de Duitschers hunne gepom-madeerden kop, hunne prachtige kammen, en de glinsterende briljanten die in hun haar steken, laten bewonderen.

Eergisteren was er peerdenkeuring te Lendeledede. Vijf en dertig peerden moesten, op een gesteld uur, zich op de groote markt der gemeente bevinden. Van dit getal werden er zeven en twintig voor den dienst van het leger goed gekeurd en onmiddellijk aangekocht. Dat strekt den landbouw van Lendeledede ter eere!

Vrijdag 12 Februari 1915.

Schoone dingen duren niet lang! Daarvan geven wij een bewijs te meer.

BEKENDMAKING

De Burgemeester van Isegheem; Herzien zijn bevel van 30 Januari 1915; Gezien den prijs der Amerikaansche bloem nogmaals is opgeslagen;

Overwegende dat den voorraad in meel van langs om geringer wordt;

A. De prijs van het brood gebakken met Amerikaansche bloem, eerst vastgesteld op 0,40 fr. wordt, te rekenen van Woensdag 17 Februari 1915, gebracht op 0,45 de kilo.

Er wordt herinnerd dat het Amerikaansch meel zuiver moet gebakken worden.

De andere schikkingen, van het bevel van 20 Januari blijven behouden.

B. Te beginnen met Zondag 14 Februari 1915, is het aan alle bakkers en suikerbakkers verboden, taartjes of pasteigebakken ten toon te stellen of te verkoopen, uitgenomen op den Woensdag of den Zondag van iedere week.

De overtreders zullen streng gestraft worden. Isegheem, den 12 Februari 1915.

De Burgemeester,
EUG. CARPENTIER.

In « Het Volk », het Gentsche syndikatenblad, dat met de toelating der Duitschers en onder hun toezicht verschijnt, vinden wij de volgende briefwisseling uit Isegheem:

— « In het begin van den oorlog, en nu ook, hebben wij gelezen en gehoord hoe in sommige steden de werklieden der fabrieken werden behandeld: velen werden eene halve week betaald al hadden zij maar 24 uren gewerkt, anderen werden regelmatig eenige dagen per week aan den arbeid gelaten enz. Hier gebeurt bij sommige fabrikanten juist het omgekeerde!

Terwijl nu alles dubbel en driedubbel moet betaald worden, terwijl het leven nu zoo duur is, zoo zou men veronderstellen dat de schone en borstels van Isegheem zijn afgeslagen!

Eenige patroons doen het mogelijke om hunne werklieden wat werk te bezorgen en zij betalen het gewone fatsoenlijke loon, verdienen allen lof.

Doch er zijn andere patroons die in den duren tijd, het werk aan hunne werkmenschen betalen dan gewoonte, en de werkmenschen uitbuiten. 't Is de schoenen en borstels van Isegheem. Die patroons kunnen beweren: er zijn geen andere werkmenschen. Doch de werkman moet de vraag stellen: afdragen zeker? »

Het ware verstandig deel van Isegheem, is dat de patroons hun volle loon te betalen, en de werkmenschen door de stad niet te laten neeringdoeners te verkoopen.

Aan soldaten die afgedongen, en van het gewone loon voor de werkmenschen afgedongen.

Jammer dat in de naastenliefde nog in de stad is. Wanneer zal dit veranderen?

Dat schrijft « Het Volk » in 't kort aan eene van de werkmenschen? 't Kan wel.

Een voerman, uit de Wijn, in den avond aan zijn huis, eenen wagen rogge rond de 400 fr. (wordt vervolgd)